

Raadsinformatiebrief

Onderwerp	: Deltaprogramma Rijnmond-Drechtsteden	
Aanleiding	: Deltaprogramma 2015	
Datum	: 3 november 2014	
Doel	: het ter kennisname verstrekken van informatie	
Portefeuillehouder	: Arjan Kraijo (078) 770 6007	a.kraijo@alblasserdam.nl
Primaathouder	: Marco Kleverwal (078) 770 6109	m.h.j.kleverwal@alblasserdam.nl

Te verstrekken informatie

In de Samenlevingsagenda hebben wij in programma 3 (Be)leef in Alblasserdam het Deltaprogramma expliciet benoemd. Dit programma is te beschouwen als de hedendaagse versie van het (oude) Deltaplan en de Deltawet uit 1958. Doel van het hedendaagse Deltaprogramma is om Nederland ook voor de komende generaties te beschermen tegen hoogwater en om zorg te dragen voor voldoende zoetwater.

Op Prinsjesdag is het Deltaprogramma 2015 "Werk aan de delta" bekend gemaakt en door de Deltacommissaris aan de Tweede Kamer aangeboden. Formeel is aan het kabinet gevraagd om de deltabeslissingen goed te keuren. Het kabinet zal de beslissingen overnemen in beleidsplannen en in de wet.

Het Deltaprogramma bestaat daartoe uit voorstellen voor nationale deltabeslissingen en voorkeursstrategieën voor onderscheiden deelgebieden. Samen vormen beslissingen en voorkeursstrategieën de start van de uitvoering van maatregelen waarmee Nederland bescherming tegen hoogwater, een klimaatbestendige inrichting en robuuste zoetwatervoorziening krijgt. De planfase van het Deltaprogramma gaat daarmee over in een uitvoeringsfase die tot 2050 gaat duren. Dan moeten de maatregelen zijn uitgevoerd die een gezamenlijke investering van 20 miljard euro omvatten.

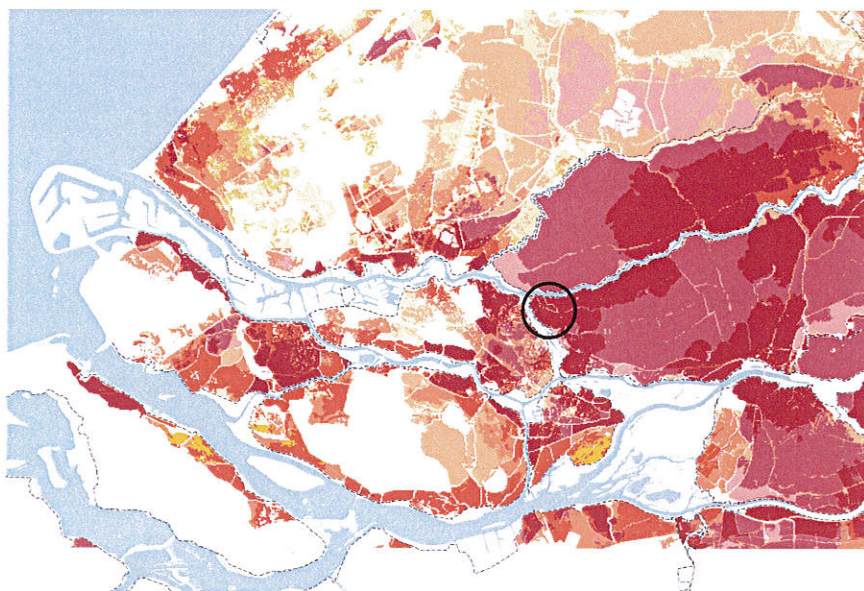
Ondertussen werken de samenwerkende partijen in het Deltaprogramma de verschillende onderdelen verder uit. Daarbij volgen ze waar mogelijk de MIRT-systematiek¹. Dat betekent dat iedere maatregel eerst verder onderzocht wordt en daarna wordt uitgevoerd.

Het Deltaprogramma heeft op termijn ook voor Alblasserdam de nodige consequenties. Graag geven wij u dan ook de stand van zaken aan evenals een eerste doorkijk naar de periode tot 2050.

Het Deltaprogramma 2015 heeft de problematiek beschreven en in kaart gebracht. Uit onderzoek is gebleken dat de Alblasserwaard en

¹ In de bijlage behorend bij deze brief is kort weergegeven wat MIRT inhoudt.

Vijfheerenlanden kwetsbaar zijn bij overstromingen. Dit gebied met ongeveer 125.000 inwoners wordt niet alleen bedreigd door wateroverlast vanuit de rivieren maar ook vanuit de zee. Bij een dijkdoorbraak loopt het gebied snel (dat wil zeggen binnen 24 uur) en diep (dat wil zeggen tussen 2 en 6 meter) onder. De grote diepte maakt dat bij een calamiteit het gebied ook lang onder water zal staan (meer dan een half jaar). Naast kans op grote aantallen slachtoffers betekent dat ook grote economische schade. Illustratief is de volgende afbeelding (Alblasserdam ligt binnen de zwarte cirkel):

Gecombineerd gevaar (binnendijks) door maximale waterdiepte en minimale aankomsttijd

(bij overstroming vanuit hoofdwaters)

Maximale waterdiepte en minimale aankomsttijd
Pernis en Rozenburg geen gegevens

zeer diep en meteen	zeer diep en snel	zeer diep en langzaam
diep en meteen	diep en snel	diep en langzaam
ondiep en meteen	ondiep en snel	ondiep en langzaam

maximale waterdiepte
ondiep = minder dan een 0,5 m
diep = tussen de 0,5 en 2 m
zeer diep = meer dan 2 m

minimale aankomsttijd
langzaam = meer dan 24 uur
snel = tussen de 6 en 24 uur
meteen = binnen 6 uur

Bron: synthesesedocument Rijnmond-Drechtsteden, achtergronddocument B7, 1 juli 2014

In hoofdlijnen weten we wat er binnen de regio te doen staat; bekend is dat de dijken zakken, de polders inklinken en het water in zowel rivieren als zee stijgt. In het algemeen ligt de oplossing in sterkere dijken en koppeling van waterveiligheid met ruimtelijke ontwikkeling(en). Meer specifiek zijn de lokale gevolgen echter nog niet aan te geven. Zo weten wij bijvoorbeeld dus wel dat de zogenoemde dijknormen omhoog gaan maar hoe en waar precies en wat de consequenties zijn moet nader onderzocht worden. Uit vervolgonderzoek zullen concrete maatregelen inzichtelijk worden gemaakt waarbij maatwerkoplossingen voor de hand liggen. De koppeling met andere ruimtelijke ontwikkelingen zal daarbij gezocht moeten worden. De eerder genoemde MIRT-systematiek zal in

dit kader zoveel mogelijk worden toegepast. Een planning is helaas nog niet te geven.

Te nemen maatregelen passen binnen het concept van de zogenoemde meerlaagsveiligheid. Bescherming tegen wateroverlast bestaat daarbij uit drie lagen.

Laag 1: de preventielaag

Overstromingen dienen te worden voorkomen door (preventieve) maatregelen zoals dijkversterking en rivierverruiming (ruimte voor de rivier).

Laag 2: gevolgen beperken

Ruimtelijke ordening en inrichting maar ook (water)robuust bouwen moeten zorg dragen voor een duurzame ruimtelijke inrichting.

Voorbeelden zijn drijvende of paalwoningen, het verhogen van ramen, vluchtheuvels en het aanbrengen van dakramen.

Laag 3: rampenbeheersing en eventuele evacuatie

Een betere organisatorische voorbereiding op overstromingen is het doel.

Het gaat daarbij ook om bewustwording van en het organiseren van zelfredzaamheid bij inwoners en bedrijven.

Welke maatregelen het meest effectief zijn hangt af van de specifieke situatie en zullen dus nader onderzocht en in beeld gebracht moeten worden; het kan daarbij gaan om maatregelen op diverse bestuurlijke niveaus (landelijk, provinciaal, regionaal en gemeentelijk) maar wel in samenhang beschouwd.

Vervolg

Onlangs is in een overleg tussen Rijk en regio gesproken over een voorstel voor onderzoek naar de verbinding van de gebiedsagenda aan de waterveiligheidsopgave in de Alblasserwaard (MIRT-onderzoek).

Dit jaar starten we met het onderzoek. De provincie Zuid-Holland is opdrachtgever en zal per november een projectleider laten starten. Burgemeester van Hemmen van de gemeente Sliedrecht is beoogd voorzitter van een stuurgroep. In deze stuurgroep zullen ook gemeenten van de Alblasserwaard deelnemen.

In het Deltaprogramma 2015 staat letterlijk over het MIRT-onderzoek:

In Rijnmond-Drechtsteden is, met het oog op de aanzienlijke toekomstige dijkversterkingsopgave, een voorfase nodig om de ruimtelijke opgaven en de wateropgave in samenhang te verkennen en de beste oplossingen voor het gebied te vinden. Dit is een voorfase voor daadwerkelijke programmering van projecten in het Hoogwaterbeschermingsprogramma. Hiervoor start onder meer een MIRT Onderzoek Alblasserwaard. Door in de ruimtelijke ordening binnen de dijkkring Alblasserwaard-Vijfheerenlanden rekening te houden met de waterveiligheidsopgave tot 2050 zijn tijd en geld te besparen en overlast te beperken. Om dit concreet uit te werken, is een gebiedsgericht onderzoek nodig dat zich richt op de integratie van ruimtelijke ordening en waterveiligheid.

De onderliggende kennisvraag is geformuleerd in de Kennisagenda die bij het Deltaprogramma hoort:

Op welke manieren kan een dijkinrichting (afhankelijk van de lokale situatie) zo plaatsvinden dat het leidt tot een robuuste ruimtelijke kwaliteit?

Het mag duidelijk zijn dat het onderzoek van de regiogemeenten ambtelijke en bestuurlijke inzet zal vergen om bijdragen aan te leveren.

Dat geldt ook voor burgers en instellingen. Zij kunnen, ook via maatschappelijke organisaties, op verschillende momenten meedenken en meepraten over het Deltaprogramma. Dit najaar en in 2015 volgen formele inspraakprocedures voor onder meer (de opvolger van) het Nationaal Waterplan, waarbij burgers zienswijzen kunnen indienen. Daarnaast kunnen burgers actief meewerken aan onderdelen van het Deltaprogramma die in een gemeente of provincie aan de orde zijn. Verder is er de website Rijksoverheid.nl met informatie over het Deltaprogramma, waar burgers hun betrokkenheid kunnen laten zien.

Op verschillende manieren wordt het Deltaprogramma onder de aandacht gebracht. Zo zal onder de vlag van het komende MIRT-onderzoek Alblasserwaard een communicatieplan worden uitgewerkt.

Samen met de andere gemeenten in de noordelijke Drechtsteden en de regio Alblasserwaard-Vijfheerenlanden wordt intensief samengewerkt om te komen tot een goed onderzoeksresultaat waarbij de waterveiligheidsopgave gelinkt blijft aan de identiteit van de regio als geheel en het behoud van ons erfgoed en dijklinten in het bijzonder. Samenwerking met het bedrijfsleven zal een ander doel van het onderzoek zijn; het zijn immers de maritieme bedrijven uit de regio die overal ter wereld voor waterveiligheid zorgen. De komende opgave in de "thuishaven" van deze bedrijven kan wellicht voor de regio en lokale bedrijven kansen bieden.

Inmiddels is de gemeentelijke website al gebruikt als communicatiemiddel over het Deltaprogramma. Tijdens een recente Drechtstedendinsdag is een thema-uur voor raads- en collegeleden georganiseerd over de waterveiligheid in de Drechtsteden; RTV Dordrecht heeft naar aanleiding hiervan een filmpje gemaakt. (zie: <https://www.youtube.com/watch?v=pQUfSNL5 UE&list=UUZS9cJUK3XgUhq-JgLatFPg>). Tot slot verschijnen er diverse websites met gerelateerde informatie zoals een app om te kijken of je huis overstroomt als de dijk toch doorgaat...(en wat je dan kunt doen): <http://www.overstroomik.nl> en de "Ons Water website" (<https://www.onswater.nl>)

Voor meer informatie over maar ook uitgebreide achtergrond-documentatie bij het Deltaprogramma 2015 zelf verwijzen wij u overigens graag naar de site van de Deltacommissaris: www.deltacommissaris.nl.

Uiteraard zullen wij u op gezette tijden actief nader informeren over de voortgang van het MIRT-onderzoek.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders

secretaris

burgemeester

Inhoud raadsinformatiebrief tot 11 november 2014 onder embargo

Bijlage behorend bij de raadsinformatiebrief Deltaprogramma Rijnmond-Drechtsteden

Het MIRT (Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport)

Voor het Rijk is de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) het kader dat de ruimtelijke, water- en mobiliteitsopgaven voor Nederland richting 2040 benoemt en de focus bepaalt voor de investeringen. Het Rijk investeert in projecten die bijdragen aan een betere bereikbaarheid van de gebieden met de grootste economische verdien capaciteit. En door infrastructuur, bescherming tegen overstromingen, waterbeheer en ruimtelijke ontwikkeling in onderlinge samenhang te bekijken, wordt gelijktijdig aan een concurrerend, bereikbaar, leefbaar en veilig land gewerkt.

Ruimte en middelen zijn schaars in Nederland. Daarom moet goed gekeken worden hoe deze ruimte het beste in te richten is. Daar is een gezamenlijk beeld van de opgaven in een specifiek gebied voor nodig. Het Rijk en de decentrale overheden hebben daarom eind 2009 per regio een gebiedsagenda vastgesteld. Deze gebiedsagenda's worden eind 2013 geactualiseerd. Een verkorte weergave van de gebiedsagenda staat aan het begin van ieder hoofdstuk. De agenda bevat een gezamenlijke visie en de door Rijk en regio samen onderkende opgave(n) van een gebied. De besluitvorming over de vraag voor welke opgaven en welke oplossingen gekozen wordt, gebeurt in samenspraak tussen Rijk en regio in de bestuurlijke overleggen MIRT.

Het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT) gaat over de financiële investeringen in deze integrale, gezamenlijke oplossingen (programma's en projecten). Om de interne procesgang bij het Rijk omtrent besluitvorming over de investeringen voor een ieder navolgbaar te maken, zijn de Spelregels van het MIRT afgesproken. Hierin staat beschreven wat de taken en rollen van partijen zijn, alsmede de besluitvormingsvereisten bij het Rijk om te komen tot een beslissing over een eventuele financiële rijksbijdrage. De spelregels schetsen het proces dat een opgave dan wel project/programma doorloopt van verkenning, planuitwerking tot en met realisatie, inclusief de bijbehorende vier beslismomenten.

Er kan daarnaast sprake zijn van een MIRT Onderzoek. Dit onderzoek is er ofwel op gericht een opgave of ontwikkelrichting nader te concretiseren, ofwel om een gebiedsontwikkeling uitvoeringsgereed te maken. Het is echter géén eerste stap op weg naar een beslissing over een eventuele rijksinvestering. De uitkomst van een MIRT Onderzoek kan via aanscherping van de gebiedsagenda én na besluitvorming (conform de Spelregels van het MIRT) in een bestuurlijk overleg aanleiding zijn om voor een bepaalde opgave een MIRT Verkenning te starten. Ook dient een MIRT Onderzoek te voldoen aan de principes van Sneller&Beter. Afgeronde onderzoeken worden niet meer in het MIRT Projectenboek opgenomen